

مقدمه:

با عنایت به افزایش جمعیت سالمندان و از طرفی تعدد بیماریهای مزمن دوران سالمندی، هزینه های بالای درمانی و توانبخشی، کمبود متخصصان توانبخشی در سطح کشور و عدم توزیع مناسب این متخصصان در تمام نقاط کشور بویژه در مناطق محروم و روستایی و دورافتاده به استناد قانون برنامه توسعه ششم (بند ت ماده ۱۱ [۶۸] و بند ت ماده ۲ [۶۷])،

یکی از طرحهای نوین این استان ارائه خدمات توانبخشی از راه دور به سالمندان به منظور بهبود کیفیت زندگی در دوران سالمندی با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات الکترونیکی، توسعه عدالت اجتماعی و ایجاد فرصتهای یکسان برای ارائه مراقبتهای توانبخشی، اجتماعی، بهداشتی بالینی و حقوقی از راه دور، آموزش بیماران، بهداشت عمومی و مدیریت سلامت می باشد که از طریق راه اندازی یک وب سایت بنام «توان به» جهت بهرمندی کلیه سالمندان فارسی زبان از مشاوره تخصصی کارشناسان

و متخصصان همکار برنامه، آموزش سمعی و بصری از راه دور، فیلم، کلیپ و فایل های صوتی از طریق وبسایت و.. بدین شرح اجرایی می گردد:

توانبخشی از راه دور، یک زیر شاخه مهم پزشکی از راه دور است. اگرچه، در مقایسه با دیگر مباحث پزشکی از راه دور قدمت کمتری دارد ولی به سرعت به عنوان

یک مبحث عملی مطرح شده است چراکه فن آوری اطلاعات و ارتباطات، می تواند روی سلامتی افراد ناتوان تاثیر بگذارد. و مقایسه توانبخشی از راه دور با خدمات توانبخشی معمولی، نشان میدهد که در روش توانبخشی از راه دور، هزینه ها کاهش و تاثیر گذاری افزایش می یابد.

[۱] بند ت ماده ۶۸ برنامه ششم توسعه مبنی بر اینکه وزارت ارتباطات و فناوری اطلاعات با همکاری سازمان

اداری و استخدامی کشور و دستگاههای اجرایی از سال دوم اجرای قانون برنامه تمهیدات لازم برای کاهش حداقل ۱۲٫۵ درصد سالانه از مراجعه حضوری به دستگاههای اجرایی رافراهم کند بطوریکه رتبه ایران در سطح جهان در شاخصهای مرتبط از جمله شاخصهای توسعه فناوری اطلاعات و ارتباطات و توسعه دولت الکترونیک به میزان ۳۰ رتبه در طب اجرای برنامه ارتقاء یابد .

[۲] ماده ۶۷ برنامه ششم توسعه مبنی بر اینکه دستگاههای اجرایی موظفند نسبت به الکترونیکی کردن کلیه فرایندها و خدمات با قابلیت الکترونیکی و تکمیل بانکهای اطلاعات مربوط تا پایان سال سوم اجرای قانون برنامه اقدام کنند دستگاههای اجرایی می توانند به منظور الکترونیکی کردن کلیه فرایندها و خدمات از مشارکت بخش خصوصی استفاده نمایند.

فناوری اطلاعات برای سالمندان در جنبه های مختلف می تواند به عنوان کمک و تسهیل کننده خدمات سلامت محسوب شود. زیرا سیستم های اطلاعاتی و ارتباطی عرصه ای برای ارائه خدمات سلامت فراهم آورده اند که دیگر ارائه این خدمات نیازمند محدود شدن در مکان های خاص و ثابتی نیست؛ و توسعه ابزارهای ارتباطی امکان ارائه خدمات درمانی اولیه را در محل زندگی افراد نیز فراهم آورده اند؛ و این فرصت را برای سالمندان فراهم می کند که به عنوان یک شهروند مفید در کارها فعالانه مشارکت کند و زندگی اجتماعی و اوقات فراغت رضایت بخش تری را داشته باشند. سالمندان در صورت فراگرفتن نحوه استفاده از فناوری اطلاعات با روش های آموزشی مناسب، امکانات وسیعی نظیر ارتباطات، سرگرمی ها، انجام کارهایی که قبلاً توان انجام آن را نداشته اند، و دسترسی به نیازهای خود را در اختیار خواهند داشت. این امر کمک شایانی می کند تا این دوران را با سلامت جسمانی، روانی و اجتماعی بهتری سپری نمایند.

سالمندی یک فرآیند زیستی است که تمام موجودات زنده از جمله انسان را در بر میگیرد. گذشت عمر را نمیتوان متوقف نمود ولی میتوان با بکارگیری روشها و مراقبتهای مناسب، از اختلالات و معلولیتهای آن پیشگیری و یا آن را به تعویق انداخت، تا بتوان از عمر طولانی همراه با سلامت و رفاه که همواره هدف و آرزوی بشر بوده، بهره مند شد. فزایش طول عمر انسان و اضافه شدن جمعیت سالمندان یکی از دستاوردهای قرن می باشد. با بهبود شرایط بهداشتی که منجر به آگاهی بیشتر، پیشگیری از بیماری ها و در نهایت

افزایش امید به زندگی سالمندان می شود، می توان جامعه ای سالم تر و سالمندانی موفق داشت. برای رسیدن به این هدف، فناوری اطلاعات، در تسهیل خدمات قابل ارائه به سالمندان، آگاه سازی، ارائه هشدارهای لازم و افزایش سرعت در پاسخگویی به نیازهای سالمندان، نقش مهمی را ایفا می نماید. (طاهری وهمکاران)

تعاریف:

Telehealth: استفاده از فناوری اطلاعات و فن آوری ارتباطات الکترونیکی برای حمایت از مراقبتهای بهداشتی بالینی از راه دور، آموزش بیمار، بهداشت عمومی و مدیریت سلامت است.
فن آوری های مورد استفاده در سلامت به طور معمول عبارتند از:

-ویدئو کنفرانس

-اینترنت

-ذخیره وارسال تصاویر

-رسانه سیال (یوتیوب و ...)

-زمینی terrestrial

-بی سیم

Telehealth مجموعه ای از خدمات بالینی و غیر

بالینی (آموزشی و پژوهشی) را در برمی گیرد.

Telemedicine: همچنین به عنوان زیرمجموعه telehealth به متخصصان مراقبت های بهداشتی اجازه می دهد تا با

استفاده از فناوری ارتباطات راه دور، بیماران را از راه دور ارزیابی، تشخیص و درمان کنند Telemedicine. برای بیماران در نقاط دور افتاده این امکان رافراهم می کند تا در کوتاهترین زمان وبدون مراجعه حضوری،به پزشک دسترسی پیدا کنند... در کشور های توسعه یافته و در حال توسعه، تله مدیسین راه حل کاهش هزینه را برای ارائه مراقبت از راه دور فراهم می کند.

این واژه تعاریف گوناگونی دارد. به اختصار می توان آن را پزشکی از راه دور تعریف کرد که منظور از آن انتقال اطلاعات پزشکی از یک مکان به مکان دیگر از طریق به کارگیری روش های الکترونیکی ارتباطی است که این امر می تواند از یک تماس تلفنی مشاوره ای بین پزشک و بیمار تا جراحی روباتیک با کمک تکنولوژی ویدئو کنفرانس ماهواره ای متفاوت باشد

توانبخشی از راه دور: کاربرد فناوری اطلاعات و ارتباطات جهت ارائه خدمات توانبخشی از راه دور بوسیله ارتباط درمانگر با درمانجو یا درمانگر به درمانگر جهت ارزیابی،مداخله،درمان و مشاوره.

این امر برای حذف موانع دسترسی به خدمات ناشی از فاصله، عدم دسترسی متخصصان و محدودیت های تحرک استفاده شود

Telerehabilitation ارایه خدمات توانبخشی از طریق شبکه های مخابراتی و اینترنت است. اغلب انواع خدمات به دو دسته تقسیم می شوند: ارزیابی بالینی (توانایی های عملکردی بیمار در محیط) و درمان بالینی. برخی از حوزه های توانبخشی که در زمینه مراقبت های تلویزیونی مورد بررسی قرار گرفته اند عبارتند از: روانشناسی عصبی، آسیب شناسی گفتار، شنوایی، کاردرمانی، فیزیوتراپی و توانبخشی ربات **Telerehabilitation**.می تواند مراقبتها را برای افرادی که (بدلیل معلولیت یا بعد مسافت) نمی توانند به یک کلینیک مراجعه کنند ، ارایه دهد **Telerehabilitation**.همچنین به کارشناسان توانبخشی اجازه می دهد تا در یک مشاوره بالینی از راه دور شرکت کنند.

Tele Rehab همراه با استفاده از فناوری اطلاعات و ارتباطات به ارائه خدمات توانبخشی به افراد از راه دور در خانه یا محیط های دیگر اشاره دارد. این خدمات عبارتند از:

مداخلات درمانی، نظارت بر پیشرفت از راه دور، آموزش، مشاوره، و شبکه سازی برای افراد معلول

-توانبخشی از راه دور روشی نوین در کمک به امر توانمندسازی سالمندان و معلولین در ابعاد مختلف

مراقبتی، بهداشتی، عملکردی، سلامت روان.. است که با فرایندهای الکترونیکی و ارتباطی پشتیبانی میشود. ارتباط بین بیمار و کادر توانبخشی از طریق متن، صوت، تصویر و... برقراری می گردد.

-در توانبخشی از راه دور یک سری خدمات توانبخشی شامل ارزیابی، پایش، پیشگیری، مداخله، نظارت، آموزش و مشاوره با استفاده از فن آوری های اطلاعاتی و ارتباطی انجام می شود.

مزایای توانبخشی از راه دور :

- کمک به استقلال شخصی و توانمندسازی
- امکان کنترل مدیریت وضعیت از طریق وبسایت
- مشارکت فعال در مراقبت
- ایجاد فرصتهای یکسان بویژه جهت افراد در مناطق دور افتاده
- کاهش هزینه های مراجعه و سفر برای هر دو ارائه دهنده خدمات بهداشتی و بیمار
- از بین رفتن فاصله بین بیمار و درمانگر
- امکان بهره مندی مناطق محروم و شهرهای کوچک از حمایت، دانش و مشاوره متخصصان به جای لزوم حضور فیزیکی و نتیجتاً :
- صرفه جویی در منابع مالی، انسانی
- صرفه جویی در زمان
- کاهش هزینه های درمان
- امکان دسترسی سریع سالمند به کادر درمانی
- اثربخشی بیشتر
- امکان بهره مندی تعداد بیشتری از جمعیت هدف
- ارائه خدمات به هنگام (در وقت و زمان مناسب)

اهداف:

به کاربرد ارتباطات الکترونیکی و فناوری ارتباطات از راه دور برای انجام و پشتیبانی خدماتی از قبیل مراقبتهای بالینی از راه دور، آموزش و تعلیم دادن در زمینههای مرتبط با تندرستی به متخصصان و بیماران، -تعداد افرادی که به اینترنت دسترسی دارند روز به روز بیشتر می شود روز به روز آموزشهای از راه دور و الکترونیکی گسترش مییابد و تعداد افراد متقاضی شرکت در کلاسهای آموزشی از راه دور بیشتر میشود. این امر می تواند به گسترش و جا افتادن توانبخشی از راه دور کمک کند.

-در دسترس بودن خدمات برای افراد در اقصی نقاط استان و کشور

-کاهش هزینه ها و امکان دسترسی و بهره بیشتر جامعه هدف از خدمات تعریف شده در این طرح با توجه به طولانی بودن فرآیند توانبخشی (برای یک فرد ناتوان ممکن است توانبخشی تا آخر عمر بطور مکرر نیاز باشد که در این صورت هم هزینه ها و هم رفت و آمد آن برای جامعه هدف طاقت فرسا است)

آگاهی از اهداف، مزایا و تاثیراتی که فناوری توانبخشی از راه دور می تواند در ارتقای کیفیت خدمات، کاهش هزینه ها و افزایش دسترسی به انواع خدمات تخصصی داشته باشد، به الزام استفاده از این فناوری سوق میدهد

ضرورت برنامه برای سالمندان:

۱- افزایش امید به زندگی و افزایش جمعیت سالمندان و نیاز جامعه و وجود قوانین بالادستی (برنامه ششم توسعه، قانون اساسی و ...)

۲- افزایش شیوع بیماریهای مزمن و مشکلات دوران سالمندی از جمله آلزایمر و در نتیجه افزایش نیاز به خدمات توانبخشی و خودمراقبتی

۳- بالا بودن هزینه های مالی و روانی مراقبت و فرسودگی مراقبین بیماران آلزایمر و نیاز به مشاوره و حمایت در سایر ابعاد مراقبت.

۴- کمبود متخصصان توانبخشی و عدم توزیع مناسب این متخصصان در تمام نقاط استان بویژه در مناطق محروم و روستایی و دورافتاده

۵- مشکلات مضاعف ایاب و ذهاب و مراجعه حضوری اینگونه بیماران در کلینیکها جهت اخذ مشاوره ها و درمانهای لازم

۶- ارائه خدمات به افراد ناتوان جسمی حرکتی که امکان تحرک کمی دارند با توانبخشی از راه دور آسان است.

۷- کاهش هزینه های خدمت و مددجو

۸- محدودیت منابع ملی، انسانی

۹- فقر مددجویی و نیاز به وجود برنامه ها در راستای اقتصاد مقاومتی و کاهش هزینه ها

خدمات طرح:

-تهیه وب سایت جامع در برگیرنده خدمات مورد نیاز با آدرس TavanBeh.ir :

-درج مقالات و مطالب آموزشی متنوع و جامع برای سالمندان و مراقبین

-تهیه بروشور، کتابچه و کتاب آموزشی

-آموزش سمعی و بصری از راه دور فیلم، کلیپ و فایل های صوتی از طریق وبسایت و فضای مجازی لینک شده به سایت (تلگرام، یوتیوب و)..

-تالار گفتگو برای پرسش و پاسخ کاربران و ارائه مشاوره های تخصصی (پزشکی، توانبخشی و)..

-مشاوره ویدیوئی از راه دور

-بازیهای ویدیویی فعال، برنامه های حرکتی مجازی

-فرایند اجرایی طرح:

-انتخاب واحد مجری و انعقاد تفاهم نامه همکاری

-انتخاب مجری طرح و بسایت و ایجاد امکانات لازم برای آینده.

-انتخاب تیم راهبری برای تعریف نیازها و محتوا

-انتخاب تولید کنندگان محتوا از جمله سناریو و اجرای فرایند

-انتخاب تیم تخصصی همکار در برنامه توسط واحد مجری

-تعیین محتوا با توجه به ضرورت توسط متخصصین همکار برنامه

-تعیین تعرفه های خدمات آنلاین

-آموزش متخصصان و بیماران برای استفاده بهینه از فناوری توانبخشی از راه دور

-راه اندازی سایت مربوطه و ارائه خدمات در قالب سایت و فضاهای مجازی لینک شده

تهیه و تدوین:

زکيه نوري

کارشناس شورای سالمندان

